

Výroční (Průběžná) zpráva projektu specifického výzkumu na rok 2015 – zakázka č. 2107

Název projektu: *Analýza zrakového vnímání českých předškoláků*

Specifikace řešitelského týmu

Odpovědný řešitel: Mgr. Jitka Vítová Ph. D.

Studenti magisterského studia na PdF UHK: Dvořáková Lucie

Stašková Lucie

Adamová Marta

Celková částka přidělené dotace: 81 000Kč

Stručný popis postupu při řešení projektu (max. 2 strany)

Jedním z cílů uvedených v současném kurikulu předškolního vzdělávání, je rozvíjet zrakové vnímání dítěte, neboť získání adekvátních informací z okolního světa a jejich správné zpracování ovlivňuje dětské chápání světa a jeho způsob myšlení. Zrakové vnímání však sehrává důležitou roli nejen v oblasti vizuomotorické koordinace a prostorové orientace, ale také při rozvoji matematických představ a řeči, neboť se podílí na upevnění sluchových vjemů a umožňuje kontrolu mluvidel při komunikaci. Dobře rozvinuté dovednosti zrakového vnímání jsou tedy zásadní pro vytvoření pevného základu pro učení a tvoří předpoklad pro rozvoj čtenářské gramotnosti. Oblast zrakového vnímání je tvořena řadou dílčích dovedností, které se na celém procesu podílejí (Edfelt, 1968, Frostigová, 1972, Lambert, 2005, Martin, 2006, McMains Davis, 2007, Garzia at el., 2008, Kucharská, 2014).

Výzkumy i zkušenosti z praxe potvrzují, že deficity v oblasti zrakové percepce se v období povinné školní docházky velmi často objevují u dětí se specifickými vývojovými poruchami učení. Protože dílčí oblasti zrakového vnímání, které se vyvíjí u dítěte od narození až do mladšího školního věku, lze systematicky rozvíjet, bylo naším cílem zmapovat úroveň zrakového vnímání českých dětí v předškolním věku.

Komplexní diagnostika zrakového vnímání je v České republice spíše doménou psychologů, než učitelů a speciálních pedagogů, kteří se často vzhledem k úzké souvislosti s úspěšností ve čtení a psaní zaměřují pouze na zjištění úrovně zrakového rozlišování. Proto jsme jako výzkumné metody použily standardizovaného zahraničního Testu of Visual Perceptual Skills (Martin, 2006), který umožňuje zmapovat silné a slabé stránky zrakového vnímání (zrakové rozlišování DIS, zraková paměť MEM, prostorové vztahy SPA, stálost tvaru CON, sekvenční paměť SEQ, figura-pozadí FRG, uzavřenost tvarů CLO) dítěte.

Výzkumného šetření, které bylo realizováno v náhodně vybraných mateřských školách, se celkem zúčastnilo 106 dětí ve věku od 5 do 7 let (56 chlapců a 50 dívek). Jednalo se o děti, které v nadcházejícím školním roce měly začít navštěvovat základní školu.

Ze zjištěných výsledků vyplývá:

- že více než polovina dětí, tj. 71 předškolních dětí ze 106, získala průměrné či lepší hodnocení,
- hodnota obtížnosti úloh použitého testového materiálu se u všech sedmi subtestů pohybovala v rozmezí 20 až 80, což značí optimální náročnost testových úloh,
- mezi dosaženými výsledky v testu zrakového vnímání u dívek a chlapců neexistují statisticky významné rozdíly.

Na základě pilotního šetření si dovoluujeme konstatovat, že standardizovaný test zrakového vnímání lze použít k diagnostice u české populace. Vzhledem ke koncepci testu jej lze využívat v rámci screeningového šetření u předškolních dětí. Nejen učitelům mateřských škol a speciálním pedagogům, ale hlavně rodičům, umožňuje odhalit dílčí oblast zrakového vnímání, na jejíž rozvoj je třeba se více zaměřit a předcházet tím poruchám učení.

Splnění kontrolovatelných výsledků řešení

- prezentace výsledků na *The 8th International Conference of Education, Research and Innovation Seville, Spain. 18-20 November, 2015.*
odkaz na abstrakty konference: <https://library.iated.org/view/ADAMOVA2015ANA>
- příspěvek *Analysis of visual perception of children in age 5-7 years* byl publikován v ICERI 2015 Proceedings (ISBN: 978-84-608-2657-6 / ISSN: 2340-1095) (index Web of Science)
- výsledky jsou používány ve výuce předmětů *Integrace dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v MŠ 2, Úvod do speciální pedagogiky a Speciální pedagogika 1*

Přehled realizovaných výdajů:

Osobní náklady - odměna řešiteli	3 000 Kč
Stipendium pro studentky	12 000 Kč
Materiálové náklady (kancelářské potřeby, odborná literatura, toner, didaktické pomůcky)	27 207,13 Kč
Náklady a výdaje na služby (konferenční poplatek, překlad do aj, poster)	16 407,38 Kč
Další náklady (kurzovné, bankovní poplatky a zdravotní pojištění)	1 267,66 Kč
<u>Cestovné a cestovní pojištění</u>	<u>21 133,88 Kč</u>
CELKEM	81 016,15Kč

V rámci specifického výzkumu se studentky seznámily s problematikou diagnostiky a rozvoje zrakových funkcí u předškolních dětí.

V průběhu řešení projektu došlo ke změně rozpočtu, neboť na základě změny účasti na konferenci byl nižší konferenční poplatek a nižší cestovní náklady. Částka byla využita na nákup literatury a didaktických pomůcek.

Povinné přílohy:

- a) kopie publikačních výstupů – kopie odeslaného anglického článku včetně české verze
- b) „Výsledovka“ z ekonomického informačního systému Magion – vyúčtování dotace

Datum: 4.1.2016

Podpis odpovědného řešitele